

Ethiek en Gezondheid 4

Onderwerpen: vergrijzing, jeugd, gezondheidsverschillen, goede zorg, gezonde leefomgeving

Datum geplaatst: 15 december 2025

Deadline: **26 februari 2026, 14.00 uur**

Inhoud

1.	Samenvatting.....	1
2.	Doel subsidieoproep.....	2
2.1.	Doel programma Ethiek en Gezondheid 4	2
2.1.1.	Afbakening begrip ethiek en gezondheid	2
2.2.	Open ronde.....	2
2.2.1.	Speerpunten.....	2
2.2.2.	Thema's.....	4
2.2.3.	Type onderzoek.....	5
2.2.4.	Belanghebbenden, betrokkenen en eindgebruikers	5
3.	Voorwaarden en verplichtingen	5
3.1.	Voorwaarden	5
3.1.1.	Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?	6
3.1.2.	Staatssteun voorkomen	6
3.1.3.	Samenwerking en bijdrage van derden.....	7
3.1.4.	Welk bedrag kunt u aanvragen?	8
3.1.5.	Praktische voorwaarden.....	9
3.2.	Verplichtingen	9
4.	Beoordeling en prioriteitstelling	9
4.1.	Beoordelingsprocedure	9
4.2.	Algemene relevantiecriteria	10
4.3.	Programmaspecifieke relevantiecriteria	10
4.4.	Kwaliteitscriteria.....	11
4.5.	Prioritering van subsidieaanvragen	12
5.	Indienen.....	12
5.1.	Indiening via Mijn ZonMw	12
5.1.1.	Aandachtspunten en tips bij indiening projectidee.....	12
5.1.2.	Aandachtspunten en tips bij het digitaal indienen.....	13
5.2.	Inhoudelijke vragen	13
5.3.	Technische vragen	13
5.4.	Downloads en links.....	13
6.	Bijlagen.....	14
	Bijlage 1 – Toelichting indiening projectidee	15
	Bijlage 2 – Belangrijke informatie voor de subsidieaanvraag.....	16
	Bijlage 3 – Staatssteun – AGVV.....	18

1. Samenvatting

Waarvoor

In deze subsidieronde binnen het programma Ethiek en Gezondheid 4 (E&G 4) kunnen aanvragen worden ingediend voor onderzoek naar ethische vraagstukken of dilemma's die spelen binnen de gezondheidspraktijk met als doel het handelen in die context te veranderen. In het programma E&G 4 zijn 3 speerpunten benoemd: participatie, impact bereiken en het verrijken van de discipline ethiek. Om aan te sluiten bij actuele ethische vraagstukken is gekozen om voor de thema's van deze oproep de 5 belangrijkste gezondheidsvraagstukken voor de komende decennia uit de Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2024 van het RIVM te hanteren.

Wie

Een projectidee kan uitsluitend worden ingediend door in Nederland gevestigde publiekrechtelijke of privaatrechtelijke rechtspersonen. Dit kunnen bijvoorbeeld Nederlandse onderzoeksorganisaties, een Nederlandse zorginstelling of zorgaanbieder, een publieke organisatie of een belangenbehartigingsorganisatie zijn. ZonMw stimuleert samenwerking tussen en deelname van verschillende partijen. Indien binnen het project wordt samengewerkt, kunnen de samenwerkingspartijen tevens aanspraak maken op (een deel van de) subsidie.

Wat

Het totale beschikbare subsidiebudget in deze subsidieronde bedraagt € 1.680.000,-. Het is nadrukkelijk de intentie om met het beschikbare budget in deze subsidieronde binnen ieder thema tenminste 1 aanvraag te honoreren. Het is noodzakelijk dat zowel het budget als de looptijd realistisch en goed zijn onderbouwd.

Wanneer

Onderstaande tabel geeft de tijdlijn weer van Ethiek en Gezondheid 4, open ronde.

Deadline indienen projectidee	26 februari 2026, 14.00 uur
Ontvangst advies commissie*	Eind juni 2026
Deadline indienen subsidieaanvraag	8 september 2026, 14.00 uur
Ontvangst commentaar referenten	Begin oktober 2026
Deadline indienen wederhoor	26 oktober 2026, 14.00 uur
Besluit	December 2026
Uiterlijke startdatum	Juni 2027

* **Belangrijk:** overweegt u ondanks een negatief advies van de commissie na het projectidee toch een subsidieaanvraag in te dienen, dan verzoeken wij u hierover zo spoedig mogelijk (maar uiterlijk **binnen 1 week** na de verzenddatum van het advies) contact op te nemen met ZonMw via ethiekengezondheid@zonmw.nl. Na deze periode kan uw verzoek niet meer in behandeling worden genomen.

2. Doel subsidieoproep

In deze ronde kunnen aanvragen worden ingediend voor onderzoek naar ethische vraagstukken of dilemma's die opkomen binnen de gezondheidspraktijk met als doel het handelen in die context te veranderen. Het onderzoek moet gaan over een concreet vraagstuk of dilemma, waarbij het onduidelijk is hoe te handelen in die specifieke situatie. Het kan daarbij gaan om ethische vraagstukken en dilemma's die zich nu al voordoen, maar ook die naar verwachting in de toekomst zullen ontstaan. Uiteindelijk moet het onderzoek leiden tot ondersteuning en verbetering van de gezondheidspraktijk en/of het gezondheidsbeleid. Daarnaast dient het onderzoek ook de discipline ethiek te verrijken, bij te dragen aan participatie en impact te bereiken. Zo wordt bijgedragen aan de doelstelling van het [programma Ethiek en Gezondheid 4](#): het vergroten van inzicht in concrete en actuele vraagstukken op het terrein van ethiek en gezondheid.

2.1. Doel programma Ethiek en Gezondheid 4

Een vraagstuk passend binnen dit programma kenmerkt zich doordat de vraag hoe te handelen meerdere antwoorden kent. Om in de projecten van dit programma tot inzicht te komen over hoe te handelen, moet het ethische vraagstuk worden onderzocht door systematisch de mogelijke antwoorden en keuzes te inventariseren. Hierbij is onderzoek in de desbetreffende gezondheidspraktijk nodig. De argumenten voor en tegen de verschillende handelingsmogelijkheden worden kritisch gewogen. Deze argumenten verwijzen naar waarden en principes die in ethische theorieën gefundeerd zijn. De normatieve analyse levert concrete handvatten op voor het handelen in de betreffende gezondheidspraktijk. Het handvat moet toepasbaar zijn voor de eindgebruikers, zodat zij de kennis en vaardigheden krijgen om binnen dit vraagstuk in de specifieke context om te kunnen gaan.

Samenwerking tussen onderzoekers en de betreffende praktijk is van essentieel belang. Door het onderzoek samen met de gezondheidspraktijk uit te voeren, kan ook al tijdens het onderzoek impact op deze praktijk worden bereikt. Voor meer informatie zie ook de [programmamtekst](#).

2.1.1. Afbakening begrip ethiek en gezondheid

Er is geen eenduidige definitie van ethiek die gedragen wordt door iedereen. Om verwarring te voorkomen in E&G 4, vormt de uitwerking in de [programmamtekst](#) onder 4.1 'Afbakening begrip ethiek in E&G 4' het kader dat gebruikt zal worden voor onder andere de subsidieaanvragen en projecten in E&G 4.

2.2. Open ronde

De open ronde van het programma is gericht op projecten waaraan een concreet en actueel ethisch vraagstuk of dilemma ten grondslag ligt vanuit de gezondheidspraktijk of -beleid. De projectgroep brengt voor indiening van de aanvraag in kaart wie de belanghebbenden van het onderwerp zijn, wie er betrokken moeten worden bij het project en wie de eindgebruikers zijn. De eindgebruikers moeten in het project concrete handvatten aangereikt krijgen om met het vraagstuk om te kunnen gaan op de voor hen passende wijze. Handvatten kunnen bijvoorbeeld zijn: een gesprekstool, spel, app, film, podcast of onderwijsmateriaal. Op deze wijze wordt concreet aandacht besteed aan de ethische implicaties van hun gezondheidspraktijk en bijgedragen aan het vergroten van hun vaardigheden. Ook draagt dit daadwerkelijk bij aan de verbetering van de gezondheidspraktijk en/of het gezondheidsbeleid. De kennisontwikkeling in de projecten draagt ook bij aan verrijking van de discipline ethiek. Creatieve, vernieuwende en 'buiten de gebaande paden' methoden in het plan van aanpak worden gestimuleerd.

2.2.1. Speerpunten

In E&G 4 zijn 3 speerpunten benoemd:

1. Participatie
2. Impact bereiken
3. Verrijken discipline ethiek

In de aanvraag moet helder uiteengezet zijn hoe het project bijdraagt aan deze 3 speerpunten uit het programma.

Participatie

In de [programmamtekst](#) staat toegelicht wat wordt verstaan onder participatie in dit programma.

Participanten zijn de [betrokkenen, belanghebbenden en eindgebruikers](#) in een project.

Participatie dient zo vroeg mogelijk plaats te vinden, bij voorkeur al vóór het opstellen van de onderzoeksvraag. Hiermee worden allerlei vormen van participatie bedoeld, zoals patiëntenparticipatie, burgerparticipatie en stakeholderparticipatie. Participanten krijgen ook een belangrijke en passende rol bij het schrijven van de aanvraag en bij de uitvoering van het project. Door actief samen te werken met participanten sluit het project beter aan op de praktijk. Daarom staat in een aanvraag in deze ronde concreet uiteengezet:

- Wie zijn de participanten en wat is de context?
- Hoe zijn zij betrokken bij de aanvraag en in het project?
- In welke fasen van het project zijn zij betrokken?
- Wat wordt er met de input van deze participanten gedaan?
- Op welke manier wordt bepaald hoe zwaar hun stem meeweegt ten opzichte van anderen (bijvoorbeeld (zorg)professionals)?
- In hoeverre krijgen participanten de ruimte om hun inbreng zelf vorm te geven?
- Hoe wordt de continuïteit van participanten in het project geborgd?

U maakt in de aanvraag duidelijk hoe hun betrokkenheid in een passende wijze van samenwerking wordt vormgegeven. Bij het schrijven van de aanvraag kan het zijn dat de groep participanten nog niet volledig betrokken is. U maakt in dat geval duidelijk hoe gekomen wordt tot een goede en gedegen betrokkenheid van participanten en u beargumenteert waarom dit bij het schrijven van de aanvraag nog niet mogelijk was. Zie ook '[Participatie en Citizen Science](#)', op de ZonMw-website.

Impact bereiken

Kennis uit projecten moet toegepast kunnen worden in praktijk, beleid, onderwijs en/of onderzoek. Projecten sluiten dus goed aan bij wat er in de praktijk nodig is en welke mogelijkheden er zijn. Impact kan op verschillende manieren worden bereikt. Samenwerken, kennis toegankelijk maken en het bieden van tools zijn zaken die bijdragen aan het realiseren van impact. Implementatie is het proces om te komen tot impact en voor implementeren zijn vele theorieën en modellen beschikbaar. ZonMw omschrijft impact volgens het [Payback framework van Buxton en Hanney](#), zoals beschreven in de [programmamtekst](#).

In de aanvraag staat beschreven hoe u de implementatie van de opgedane kennis uit het project voorbereidt en uitvoert. Net als bij participatie is het ook bij implementatie van belang dat omschreven staat hoe betrokkenen, belanghebbenden en eindgebruikers gedurende het hele proces betrokken zijn. In de aanvraag wordt tevens voldoende helder wie eindverantwoordelijk is voor de implementatie van kennis uit het project. In een aanvraag moet in deze ronde concreet uiteengezet worden:

- Is er voldoende expertise op het gebied van implementatie in het project en/of de projectgroep? En wie is eindverantwoordelijk voor de implementatie van kennis uit het project?
- Hoe wordt de implementatie van de resultaten voorbereid en uitgevoerd?
- Wat zijn de kansen en belemmeringen met betrekking tot implementatie?
- In hoeverre zijn er bestaande initiatieven waarbij aangesloten kan worden?
- Welke doelgroepen of sectoren kunnen baat hebben bij de uitkomsten, en op welke manier?
- Hoe worden de resultaten gedeeld met relevante stakeholders (zoals professionals, beleidsmakers, patiëntenorganisaties of het brede publiek)?

Bij het schrijven van de aanvraag kan het zijn dat voor het behalen van impact nog niet alle aspecten bekend zijn. U maakt in dat geval helder hoe impact bereikt kan worden en u beargumenteert waarom dit bij het schrijven van de aanvraag nog niet goed uiteengezet kon worden.

Verrijken discipline ethiek

In de programmamtekst is toegelicht wat er wordt verwacht op het gebied van ethiek in de te financieren onderzoeksprojecten. In deze ronde is gekozen om niet uitsluitend te focussen op de academische discipline maar de discipline ethiek breder te zien: ook op andere niveaus, zoals HBO en MBO, is ethiek een belangrijke discipline en door samenwerking met deze niveaus kan in de ronde worden

bijgedragen aan de verrijking daarvan. In E&G 4 komen de onderzoekers tot normatieve aanbevelingen na ethische analyse van bevindingen in de gezondheidspraktijk. Om te komen tot de verrijking van de discipline ethiek dienen aanvragen de wisselwerking tussen de bevindingen uit het project en de theorie te onderzoeken in relatie tot de relevante ethische theorieën. De bevindingen uit de projecten dragen bij aan de versteviging of aanpassing van de bestaande theorieën en principes en/of stimuleren de ontwikkeling van nieuwe theorieën en principes. Van belang hierbij is te kijken naar de wisselwerking tussen probleemstelling, theoretische kaders, methodische aanpak, bevindingen en de betekenis van die bevindingen ten aanzien van *zowel* de ethische theorieën *als* de aanbevelingen (concrete handvatten).

Op projectniveau verwachten wij dat in elke fase van het project (subsidieaanvraag, uitvoering en eindverslag) goed wordt uitgewerkt hoe de verbinding wordt gelegd tussen het empirisch onderzoek, de normatieve analyse en de aanbevelingen. In de subsidieaanvraag komt duidelijk te staan:

- Wat zijn de doelstellingen van het empirisch onderzoek (waarom en wat wil men ermee bereiken)?
- Welke methodologie wordt gehanteerd en van welke meta-ethische veronderstellingen wordt uitgegaan?
- Hoe worden empirisch onderzoek en normatieve analyse met elkaar verbonden?
- Welke rol zullen de uitkomsten van het empirisch onderzoek spelen bij het formuleren van de normatief-ethische handelingsaanwijzingen?
- Hoe gaat het onderzoek bijdragen aan de ontwikkelingen van de discipline ethiek?
- Hoe wordt de verbinding met de zorgpraktijk vormgegeven?
- Hoe wordt de wisselwerking tussen de bevindingen uit het project en de theorie onderzocht in relatie tot de relevante ethische theorieën?

2.2.2. Thema's

Hieronder staan 5 thema's beschreven die leidend zijn voor deze ronde. In het hoofdstuk [Beoordeling en prioritering](#) wordt verdere uitleg gegeven hoe deze thema's gehanteerd worden bij de beoordeling van aanvragen.

Om aan te sluiten bij actuele ethische vraagstukken is gekozen om voor de thema's van deze oproep de 5 belangrijkste gezondheidsvraagstukken voor de komende decennia uit de [Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2024 van het RIVM te hanteren](#):

1. Beter voorbereid zijn op een verder vergrijzende samenleving

Ten eerste vormt de vergrijzing de belangrijkste maatschappelijke ontwikkeling voor de volksgezondheid. Meer nieuwe woonvormen zijn nodig waarin ouderen samen kunnen leven, elkaar kunnen helpen en aandacht krijgen. Verder is het belangrijk maatschappelijk de discussie te voeren welke behandelingen, zorg en beslissingen rondom het levenseinde nodig en gewenst zijn. Tegelijkertijd voelen veel ouderen zich na de pensioenleeftijd nog vitaal. Het is daarom belangrijk dat oudere mensen kunnen blijven meedoen in de samenleving. Deze punten vormen samen de eerste opgave.

2. Gezondheidsachterstanden aanpakken

Ten tweede vormen de grote gezondheidsverschillen in Nederland een maatschappelijke opgave. Mensen met een betere maatschappelijke positie leven gemiddeld 14 jaar langer in een goede gezondheid dan groepen die het slechter hebben. Hierbij is financiële bestaansonzekerheid belangrijk, vaak in combinatie met slechtere woonsituaties of arbeidsomstandigheden. Het is dus nodig om de omstandigheden waarin deze mensen leven te verbeteren.

3. Investeren in een gezonde jeugd

Ten derde hebben jongeren een steeds ongezondere leefstijl. Zo zullen meer jongeren overgewicht hebben, op steeds jongere leeftijd. Ook zullen jongeren steeds vaker problemen met hun mentale gezondheid hebben. Aangezien de jeugd de toekomst is, is het belangrijk te investeren in hun gezondheid, zowel fysiek als mentaal.

4. Omgaan met druk op formele en informele zorg

Ten vierde is het een opgave hoe en door wie goede zorg geleverd kan worden, ook bij een grotere vraag naar zorg en steeds grotere personeelstekorten. Ook zullen er in verhouding minder mantelzorgers zijn voor de vraag. Hierdoor kunnen mantelzorgers overbelast raken.

5. Aanpakken van gezondheidsgevolgen van klimaatverandering

Ten vijfde is de gezonde inrichting van de leefomgeving een opgave, om beter voorbereid te zijn op de gevolgen van klimaatverandering. Denk aan hittestress en wateroverlast. Op veel plekken worden al maatregelen genomen om Nederland daartegen te beschermen, zoals meer groen en water in steden en dorpen. Een groene omgeving is ook goed voor de gezondheid: het stimuleert ontmoeten, ontspannen en bewegen.

Aanvragers worden uitgenodigd op 1 van deze thema's een ethisch vraagstuk of dilemma uit te werken of ontwikkelingen binnen een thema, zoals transitie in de zorg, te bevragen vanuit de ethiek. Per thema is 1/5 van het totaalbudget van deze ronde beschikbaar. Het streven is om minimaal 1 aanvraag per thema toe te kennen. Als er geen (honoreerbare) aanvraag binnen een specifiek thema is, kan de programmacommissie dit budget aan een ander thema toekennen. Zie hiervoor de [sectie 4.5](#).

2.2.3. Type onderzoek

Er zijn verschillende typen onderzoek mogelijk binnen het programma. Er is bijvoorbeeld onderzoek mogelijk naar 1 specifiek ethisch vraagstuk, de verschillende ethische vraagstukken van 1 bepaalde groep (zoals professionals) of ethische vraagstukken in 1 bepaalde situatie of setting. Ook hoeft niet ieder ethisch vraagstuk te leiden tot een volledig nieuw onderzoek; sommige ethische vragen zijn eerder gesteld maar in een ander domein. Het 'vertalen' van de uitkomsten naar het andere domein behoort ook tot de mogelijkheden.

2.2.4. Belanghebbenden, betrokkenen en eindgebruikers

Belanghebbenden zijn alle personen, groepen of organisaties die belang hebben bij het onderwerp, de setting of de context van het project. Deze groepen kunnen input geven aan het project zodat dit optimaal aansluit bij het vraagstuk en de gezondheidspraktijk.

Voorbeelden van belanghebbenden zijn zorggebruikers, burgers, cliënten, mantelzorgers, consulenten, ouders, patiënten(organisaties), brancheorganisaties, groepen die zich beroepsmatig met onderzoek, gezondheid of zorg bezighouden et cetera.

Betrokkenen zijn de specifieke belanghebbenden die vanaf het begin betrokken horen te zijn bij een project. Met 'betrekken' bedoelen we concreet het raadplegen, advies inwinnen, samenwerken en/of laten (mee) beslissen van betrokkenen bij de projecten.

Eindgebruikers zijn de betrokkenen die met de resultaten van het project aan de slag moeten gaan. Zij zijn betrokken vanaf het begin van het project (de aanvraag) zodat het eindproduct (concrete handvatten) past bij hun wensen, verwachtingen en/of eisen zodat zij er in hun dagelijkse gezondheidspraktijk mee aan de slag kunnen.

Alle groepen dienen vanaf het begin van het project (bij de aanvraag) en in de belangrijke fases van het project te zijn betrokken.

3. Voorwaarden en verplichtingen

Bij het aanvragen van subsidie bij ZonMw zijn er rechten, voorwaarden en verplichtingen om rekening mee te houden. Deze volgen uit de [Algemene wet bestuursrecht \(Awb\)](#). Titel 4.2 van de Awb bevat specifieke bepalingen die van toepassing zijn op subsidies van ZonMw. Daarnaast zijn de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) van toepassing.

3.1. Voorwaarden

Uw projectidee en subsidieaanvraag moet aan onderstaande voorwaarden voldoen om in behandeling te kunnen worden genomen.

3.1.1. Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?

Een projectidee kan uitsluitend worden ingediend door in Nederland gevestigde publiekrechtelijke of privaatrechtelijke rechtspersonen. Dit kunnen bijvoorbeeld Nederlandse onderzoeksorganisaties, een Nederlandse zorginstelling of zorgaanbieder, een publieke organisatie of een belangenbehartigingsorganisatie zijn. In het geval van indiening door een privaatrechtelijk rechtspersoon dient duidelijk in het projectidee omschreven te worden waarom hier vanuit andere partijen, onvoldoende op wordt ingezet (marktfalen). ZonMw stimuleert samenwerking tussen en deelname van verschillende partijen. Indien binnen het project wordt samengewerkt, kunnen de samenwerkingspartijen tevens aanspraak maken op (een deel van de) subsidie. Dit beschrijft u te zijner tijd helder in de subsidieaanvraagfase en begroting. Meer informatie over samenwerking vindt u in [sectie 3.1.3](#) en [Bijlage 2](#).

3.1.2. Staatssteun voorkomen

ZonMw verstrekt geen subsidie als dit leidt of kan leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun¹. Wij raden u aan contact op te nemen met uw juridische afdeling voor advies over staatssteun. Voor deze subsidieronde geldt de volgende staatssteunmaatregel:

Algemene groepsvrijstellingsverordening

In deze subsidieronde wordt gebruikgemaakt van de algemene groepsvrijstellingsverordening (hierna te noemen 'AGVV'), waardoor er bij subsidieverlening op basis van deze subsidieoproep sprake is van een geoorloofde vorm van staatssteun. Dat betekent dat er financieringsvoorwaarden en regels voor de begroting zijn. Daarnaast bent u verplicht om over bepaalde gegevens te verklaren. In [Bijlage 3 – staatssteun - AGVV](#) vindt u meer informatie over de AGVV, evenals de vereisten van de AGVV waaraan moet worden voldaan.

Als er sprake is van samenwerking, waarbij meerdere ondernemingen² begunstigde van staatssteun kunnen zijn, dan moeten alle op subsidie aanspraak makende ondernemingen voldoen aan de voorwaarden van de AGVV. Dit betekent dat alle voorwaarden en verplichtingen die voortvloeien uit de AGVV eveneens in volle omvang van toepassing zijn op alle op subsidie aanspraak makende ondernemingen in het samenwerkingsverband. ZonMw stelt de Europese Commissie middels een kennisgeving zoals bedoeld in artikel 11 van de AGVV op de hoogte van deze subsidieoproep.

Indien u vragen heeft over de toepassing van de AGVV raden wij u aan advies in te winnen bij juristen binnen uw organisatie. Meer informatie over staatssteun vindt u op de ZonMw-webpagina [Vrijstelling staatssteun](#).

Binnen het staatssteunrecht wordt onderscheid gemaakt tussen onderzoeksorganisaties en ondernemingen:

Onderzoeksorganisatie

Geen staatssteun wanneer sprake van onderzoeksactiviteiten en implementatie activiteiten

Binnen deze subsidieoproep worden projecten gefinancierd die zowel fundamenteel onderzoek, het verrichten van onderzoek, als implementatie activiteiten, het verspreiden van onderzoeksresultaten (Volgens randnummer 19 van de Kaderregeling O&O&I), moeten uitvoeren. Deze activiteiten van onderzoeksorganisaties hebben doorgaans geen economisch karakter en vallen daarmee buiten het bereik van het staatssteunrecht. Let wel: indien sprake is van economische activiteiten, zoals de verhuur van een locatie, geldt mogelijk wel dat er sprake is van het staatssteunrecht, ook voor onderzoeksorganisaties. Volgens onderdeel 15 sub ee) van de Kaderregeling is de definitie van een 'onderzoeksorganisatie' als volgt:

'Een entiteit (zoals universiteiten of onderzoeksinstituten, agentschappen voor technologieoverdracht, innovatie-intermediairs, entiteiten voor fysieke of virtuele onderzoeksgerichte samenwerking), ongeacht haar rechtsvorm (publiek- of privaatrechtelijke organisatie) of financieringswijze, die zich in hoofdzaak bezighoudt met het onafhankelijk verrichten van fundamenteel onderzoek, industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling, of met het breed verspreiden van de resultaten van die activiteiten door middel van onderwijs, publicaties of

¹ Artikel 107 VWEU.

² Een onderneming in de zin van het EU staatssteunrecht betreft elke eenheid die een economische activiteit uitvoert, ongeacht rechtsvorm of wijze van financiering.

kennisoverdracht. Wanneer dit soort entiteit ook economische activiteiten uitoefent, moet met betrekking tot de financiering van de kosten van en de inkomsten uit die economische activiteiten een gescheiden boekhouding worden gevoerd. Ondernemingen die een beslissende invloed op dit soort entiteit kunnen uitoefenen in hun hoedanigheid van bijvoorbeeld aandeelhouder of lid van de organisatie, mogen geen preferente toegang tot de door deze entiteit verkregen onderzoeksresultaten genieten.'

Ondernemingen

Staatssteun onderzoeksactiviteiten

Om rechtmatig staatssteun te kunnen verlenen voor onderzoeksactiviteiten aan ondernemingen wordt in deze de Algemene Groepsvrijstellingsverordening (art 25 lid 2 sub a, AGVV) toegepast. Voor ondernemingen geldt dat de maximale staatssteunintensiteit voor fundamenteel onderzoek 100% bedraagt.

Staatssteun implementatie activiteiten

Voor de implementatieactiviteiten wordt de AGVV (art 29) toegepast. Binnen deze subsidieoproep worden activiteiten gesubsidieerd die kunnen worden aangemerkt als proces- en organisatie-innovatie. Over het algemeen mag ZonMw 15 tot 50% van de subsidiabele kosten voor dit type activiteiten subsidiëren. De volgende kosten van de proces- en organisatie-innovatie kunnen worden gesubsidieerd door ZonMw (art 29):

- Personeelskosten
- Kosten van apparatuur en uitrusting voor zover en zolang zij gebruikt worden voor het project.
- Kosten voor contractonderzoek, kennis en octrooien die op arm's length-voorwaarden worden gekocht bij of waarvoor een licentie wordt verleend door externe bronnen.
- Bijkomende algemene kosten en andere exploitatiekosten, waaronder die voor materiaal, leveranties en dergelijke producten, die rechtstreeks uit het project voortvloeien.

Kosten

Bij de berekening van de steunintensiteit en de in aanmerking komende kosten zijn alle bedragen die worden gebruikt de bedragen vóór aftrek van belastingen of andere heffingen. De in aanmerking komende kosten moeten worden gestaafd met bewijsstukken die duidelijk, gespecificeerd en actueel zijn. Deze bewijsstukken kunnen, na honorering, op elk moment worden opgevraagd en dienen vervolgens binnen afzienbare tijd te worden aangeleverd aan ZonMw.

Grote onderneming of kmo

Bij de aanvraag van de subsidie dient vastgesteld te worden of er sprake is van een grote onderneming of kmo³. Dit is van invloed op de steunintensiteit. Bij de indiening van de subsidieaanvraag moet daarom de [EU SME Self Assessment Wizard](#) worden ingevuld. Het formulier heeft u maximaal 14 dagen vóór indiening van de aanvraag gegenereerd.

Cofinanciering

Cofinanciering en/of een eigen bijdrage is verplicht vanuit de AGVV en betreft het percentage van de kosten dat niet voor subsidie in aanmerking komt. U vermeldt in de projectbegroting de volledige kosten van het totale project en geeft aan welke kosten gedekt worden met het aangevraagde subsidiebedrag en welke kosten met een eigen bijdrage en/of cofinanciering (in cash of in kind) worden gefinancierd.

3.1.3. Samenwerking en bijdrage van derden

ZonMw stimuleert samenwerking tussen en deelname van partijen. Daarbij geldt dat geen subsidie wordt verstrekt als afspraken leiden of kunnen leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun of als daardoor niet aan de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) of voorwaarden van de subsidieoproep kan worden voldaan.

Op de ZonMw-webpagina [Subsidies en samenwerking, bijdragen van derden](#) vindt u meer informatie over de verschillende vormen van samenwerken en bijdragen (sponsoring/opdracht) met voorbeeldovereenkomsten als hulpmiddel bij het opstellen van de betreffende overeenkomst en de

³ Een kmo is een zelfstandig bedrijf met minder dan 250 werknemers (uitgedrukt in voltijdse equivalenten – VTE). Ook heeft een kmo een jaaromzet van maximum 50 miljoen euro of een balanstotaal van maximum 43 miljoen euro.

voorwaarden waaraan de overeenkomst moet voldoen in de daarbij horende uitleg. De op deze webpagina en in de uitleg genoemde voorwaarden maken integraal onderdeel uit van deze subsidieoproep. Samenwerking en sponsoring moeten definitief geregeld zijn bij het indienen van de [subsidieaanvraag](#).

Letter of Commitment

Omdat ZonMw zeker wil weten dat samenwerkende partijen/sponsors van een project zich juridisch hebben verplicht tot de toegezegde bijdrage, is een Letter of Commitment per samenwerkende partij/sponsor bij het indienen van de subsidieaanvraag verplicht. Gebruik hiervoor het voorbeeld op de ZonMw-webpagina [Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#).

Samenwerkings- en sponsorovereenkomst

Op de ZonMw-webpagina [Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#) vindt u meer informatie over de verschillende vormen van samenwerken en bijdragen (sponsoring/opdracht) met voorbeeldovereenkomsten als hulpmiddel bij het opstellen van de betreffende overeenkomst en de voorwaarden waaraan de overeenkomst moet voldoen in de daarbij horende uitleg. De op deze webpagina en in de uitleg genoemde voorwaarden maken integraal onderdeel uit van deze subsidieoproep. Indien ZonMw concept samenwerkings- en/of sponsorovereenkomst(en) opvraagt, verleent zij de subsidie op voorwaarde dat de overeenkomst(en) door haar geaccepteerd wordt/worden.

3.1.4. Welk bedrag kunt u aanvragen?

Het totale beschikbare subsidiebudget in deze subsidieronde bedraagt € 1.680.000,-. Het is nadrukkelijk de intentie om met het beschikbare budget in deze subsidieronde binnen ieder thema (2.2.2.) een aanvraag te honoreren

Projectbudget en looptijd

Per project kan maximaal € 336.000,- voor de duur van maximaal 4 jaar aangevraagd worden. Accountantskosten tot een maximum van € 3.500,- mogen bij projecten van € 125.000,- of meer opgenomen worden in de begroting. Door de wijziging van de Algemene subsidiebepalingen ZonMw per 1 april 2022 moet er na afronding van een project van € 125.000,- of meer naast de financiële eindverantwoording ook een controleverklaring van een accountant aangeleverd worden. Universiteiten en universitair medische centra mogen accountantskosten niet opnemen in de begroting. Met deze instellingen zijn aparte afspraken gemaakt over de vereiste accountantsverklaring. Neem hiervoor contact op met uw financiële afdeling.

Inzet publieke middelen

Uit de projectbeschrijving blijkt duidelijk dat de inzet van publieke middelen gerechtvaardigd is en waarom het project niet geheel of gedeeltelijk door andere partijen, bijvoorbeeld in het kader van de geldende verplichtingen, wordt opgepakt of gefinancierd.

Budget voor Open Access

Indien de activiteiten worden uitgevoerd door een onderzoeksorganisatie, geen economisch karakter hebben en daardoor buiten het toepassingsbereik van het staatssteunrecht vallen, en indien u publiceert via de volledig gouden Open Access-route, kunt u de kosten voor Open Access-publicaties opnemen in de projectbegroting. Dit kan tot een maximumbedrag van € 5.000,-. In de begroting neemt u 'Open Access' als aparte budgetregel op, wanneer u wordt uitgenodigd voor een het indienen van een subsidieaanvraag. Zie voor meer informatie over Open Access [sectie 3.2](#) en de ZonMw-webpagina [Open Access](#).

Cofinanciering en/of eigen bijdrage

Voor onderzoeksorganisaties geldt dat zij buiten het bereik van het staatssteunrecht vallen. Voor hen is een eigen bijdrage of cofinanciering niet verplicht, maar wordt cofinanciering wel aanbevolen om de implementatie van de resultaten te bevorderen.

Voor niet-onderzoeksorganisaties is cofinanciering en/of een eigen bijdrage wel verplicht. Afhankelijk van de grootte van de onderneming bedraagt de staatssteunintensiteit voor ondernemingen voor de implementatie activiteiten 15 tot 50%. Cofinanciering kan in de vorm van financiële middelen of in-kind bijdragen, zoals levering van materialen of diensten. Onder voorwaarden kan de steunintensiteit worden verhoogd.

Op de ZonMw-webpagina [Voorwaarden en verplichtingen](#) vindt u meer informatie over de financiële voorwaarden voor een subsidieaanvraag. Voor meer informatie over het opstellen van een begroting verwijzen wij u naar de ZonMw-webpagina ['Wat dien ik in?'](#).

3.1.5. Praktische voorwaarden

- Schrijf uw project idee in het Nederlands of Engels. In de subsidieaanvraagfase zal de aanvraag verplicht in het Engels moeten worden geschreven.
- Direct na de sluitingsdatum van de oproep wordt gecontroleerd of uw projectidee aan de gestelde voorwaarden voldoet. Wanneer een projectidee niet compleet is of administratief gezien niet voldoet aan de gestelde voorwaarden in deze oproepetekst, ontvangt u hierover een e-mail. Uw aanvraag wordt opnieuw opengesteld om u gelegenheid te geven een correctie door te voeren. Wij sturen deze e-mail naar het adres van de hoofdaanvrager, zoals aangegeven in de aanvraag. U mag alleen de aangegeven punten corrigeren en verder geen andere wijzigingen aanbrengen in de aanvraag. Hiervoor krijgt u 24 uur de tijd. Wij adviseren u daarom beschikbaar te zijn in de dagen na de deadline van de indiening. Alleen wanneer uw aanvraag aan de voorwaarden voldoet wordt deze verder in behandeling genomen.
- Het is verplicht om bij een subsidieaanvraag een begroting toe te voegen. Het totale bedrag mag niet meer dan 15% afwijken van het aangevraagde bedrag van het projectidee.
- Reserveer een deel van uw projectbudget voor communicatie en implementatie. Neem dit op in de begroting bij de subsidieaanvraag.

3.2. Verplichtingen

Verplichtingen zijn van toepassing wanneer u een subsidie krijgt toegekend. Hiervoor volgt ZonMw de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#). Daarnaast is ook de volgende verplichting van toepassing:

Open Access

Alle publicaties die voortkomen uit (wetenschappelijk) onderzoek dat geheel of gedeeltelijk door ZonMw gefinancierd is, moeten Open Access beschikbaar gesteld worden (conform ZonMw Open Access beleid). ZonMw accepteert verschillende Open Access routes. Naast artikelen, moedigt ZonMw ook aan om andere type (wetenschappelijke) publicaties Open Access beschikbaar te stellen (zoals *monographs*, boeken, *conference proceedings* en *grey literature*), maar ook onderzoeksdata en kennisproducten van praktijkgericht onderzoek (zoals modellen, protocollen, prototypen, digitale tools, demonstraties).

Voor meer informatie over het ZonMw Open Access beleid, de volledige voorwaarden en mogelijkheden, verwijzen we u naar ZonMw-webpagina [Open Acces](#).

4. Beoordeling en prioriteitstelling

Voor deze subsidieoproep zijn de algemene beoordelingscriteria van ZonMw van toepassing, zoals vermeld in de procedurebrochure die te vinden is op de ZonMw-webpagina ['Subsidie aanvragen in 10 stappen'](#). De projectideeën worden beoordeeld op zowel programma- en rondespecifieke relevantiecriteria.

4.1. Beoordelingsprocedure

Deze subsidieronde is opgebouwd uit 2 fases: Projectideefase en subsidieaanvraagfase.

Fase projectidee

Bij de beoordeling van de projectideeën ligt het accent op kansrijkheid en relevantie voor de praktijk. Hieronder valt ook de relevantie voor het programma, oftewel de passendheid van de aanvraag binnen de geschetste kaders van de subsidieronde. Daarnaast toetst de commissie de projectideeën globaal op kwaliteit. Het projectidee mag worden uitgewerkt in het Nederlands of Engels. Op basis van de beoordeling van de projectideeën door de programmacommissie vindt een selectie plaats van projectideeën waarvan de aanvragers worden uitgenodigd tot het indienen van een subsidieaanvraag.

In [Bijlage 1 - Toelichting indiening projectidee](#) wordt verder ingegaan op de vereisten van een projectidee.

Fase Subsidieaanvraag

Subsidieaanvragen worden door externe referenten beoordeeld (hoor), waarna de aanvrager de gelegenheid krijgt hierop schriftelijk te reageren (wederhoor). De uiteindelijke prioritering van de aanvragen (ten aanzien van kwaliteit én relevantie) gebeurt door de programmacommissie op basis van de subsidieaanvraag, de referentrapporten en het wederhoor. De subsidieaanvraag zal verplicht in het Engels moeten worden ingediend.

In [Bijlage 2 - Belangrijke informatie voor de subsidieaanvraag](#) wordt verder ingegaan op de vereisten van een subsidieaanvraag.

4.2. Algemene relevantiecriteria

- **Toegang tot data**

ZonMw stimuleert optimaal gebruik van data. Beschrijf in uw aanvraag hoe u gebruikmaakt van bestaande databestanden en/of onderbouw de noodzaak van nieuwe dataverzameling. Geef ook aan hoe u van plan bent toekomstige data/resultaten FAIR te delen. Houd bij de planning en begroting van uw project rekening met de kansen en vereisten met betrekking tot [FAIR data en datamanagement](#). Indien u geen data verzamelt, vermeld dit dan in uw subsidieaanvraag. Let op: in geval van honorering wordt u gevraagd een invultabel met de (voorlopige) kerngegevens aan te leveren rond de startdatum van uw project. Meer informatie hierover vindt u op de ZonMw-webpagina [Toegang tot data](#).

- **Diversiteit**

Beschrijf hoe er aandacht wordt besteed aan [diversiteit](#) en differentiatie van de doelgroep naar kenmerken zoals [sekse en gender](#), leeftijd, sociaaleconomische situatie, opleidingsniveau, migratie- en culturele achtergrond en seksuele diversiteit, waar relevant voor de thematiek van het project.

Meer informatie over de algemene relevantiecriteria vindt u op de ZonMw-webpagina ['Beoordeling subsidieaanvragen'](#) en in de [Procedurebrochure aanvragers](#).

4.3. Programmaspecifieke relevantiecriteria

Naast de algemene relevantie zoals hierboven beschreven wordt de subsidieaanvraag ook beoordeeld op de volgende programma specifieke relevantiecriteria:

- **Bijdrage aan programmadoelstelling**

- Draagt de aanvraag voldoende bij aan de doelstelling van het programma?
- Wordt dit voldoende helder gemaakt?

- **Concreet en actueel ethisch vraagstuk of dilemma**

- Is voldoende helder dat aan het project een concreet en actueel ethisch vraagstuk of dilemma ten grondslag ligt?

- **Hoe is de wetenschappelijke relevantie?**

- Levert het onderzoek voldoende nieuwe inzichten op?
- Voorziet het project voldoende in het vullen van wetenschappelijke lacunes?

- **Hoe is de maatschappelijke relevantie?**

- Is de maatschappelijke relevantie voldoende onderbouwd?

- **Passend binnen de thema's**

- In hoeverre past de aanvraag binnen het thema?

- **Bijdrage aan participatie** (zie ook [Participatie en Citizen Science](#))

- Is voldoende helder in hoeverre wordt bijgedragen aan participatie?
- Worden de participanten (belanghebbenden, betrokkenen en eindgebruikers) en context voldoende beschreven?
- Worden zij voldoende betrokken bij de aanvraag en in het project en worden de fasen waarin ze betrokken worden beschreven?
- Wordt er beschreven wat er met de input van deze participanten wordt gedaan?
- Is de weging van de participanten ten opzichte van anderen (bijvoorbeeld (zorg)professionals) evenredig verdeeld?
- Is voldoende helder in hoeverre participanten de krijgen ruimte om hun inbreng zelf vorm te geven?
- Wordt de continuïteit van participanten in het project voldoende geborgd?
- Is voldoende helder in hoeverre MBO/HBO wordt betrokken bij de aanvraag en het project?

- **Herkenning vraagstuk of dilemma door de eindgebruiker**
 - Is het voldoende overtuigend dat de eindgebruiker dit vraagstuk of dilemma herkent?
- **Bijdrage impact bereiken** (zie ook de ZonMw-webpagina [Impact versterken](#))
 - Is voldoende expertise aanwezig op het gebied van implementatie binnen het project en/of de projectgroep?
 - Wordt beschreven hoe de implementatie van de resultaten wordt voorbereid en uitgevoerd?
 - Worden de kansen en belemmeringen met betrekking tot implementatie voldoende in kaart gebracht?
 - Is duidelijk in hoeverre er bestaande initiatieven zijn waarbij aangesloten kan worden?
 - Is helder welke doelgroepen of sectoren baat hebben bij de uitkomsten, en op welke manier?
 - Wordt duidelijk beschreven hoe de resultaten worden gedeeld met relevante stakeholders (zoals professionals, beleidsmakers, patiëntenorganisaties of het brede publiek)?
- **Eindproduct**
 - Is voldoende helder dat het project concrete middelen of handvatten zal aanreiken aan de eindgebruikers om met de kwestie die zij ervaren op een verantwoorde manier om te gaan en waarmee zij hun werkpraktijk en/of het beleid kunnen verbeteren?
- **Bijdrage verrijken discipline ethiek**
 - Zijn de doelstellingen van het empirisch onderzoek voldoende helder geformuleerd (waarom en wat wil men ermee bereiken)?
 - Wordt duidelijk beschreven welke methodologie wordt gehanteerd voor het empirisch onderzoek, binnen welk framework de normatieve analyse plaatsvindt en van welke meta-ethische veronderstellingen wordt uitgegaan?
 - Wordt inzichtelijk gemaakt hoe het empirische onderzoek en de normatieve analyse met elkaar verbonden worden?
 - Is voldoende helder welke rol de uitkomsten van het empirisch onderzoek spelen bij het formuleren van normatief-ethische handelingsaanwijzingen?
 - Wordt duidelijk beschreven op welke manier het onderzoek bijdraagt aan de ontwikkeling van de academische discipline ethiek?
- **Creatief en vernieuwend**
 - In hoeverre is de gebruikte methodiek creatief en vernieuwend, waarbij er buiten de gebaande paden wordt gedacht?

4.4. Kwaliteitscriteria

ZonMw stelt eisen aan de kwaliteit van de verschillende aspecten van de aanvraag:

- **Doelstelling en vraag- of taakstelling**

Zijn de doelstelling en vraagstelling van de aanvraag helder geformuleerd? En sluiten deze aan bij het geschetste probleem?
- **Plan van aanpak**

U geeft een beschrijving van de gekozen methoden en analyses, inclusief de theoretische en/of empirische onderbouwing. Hieronder vallen onder andere een beschrijving van de (patiënten)populatie, het te onderzoeken probleem/dilemma, de studieopzet, de variabelen en toetsing. Is het plan van aanpak helder en adequaat voor de vraagstelling?
- **Haalbaarheid**

U geeft een realistische tijdsplanning voor alle fasen van uw project en u motiveert de haalbaarheid van uw project. U geeft hierbij een overzicht van verwachte belemmeringen en hoe u deze verwacht te ondervangen. Maak aannemelijk dat het doel van het project binnen de gestelde tijd wordt bereikt met de beschikbare expertise, menskracht, faciliteiten en middelen.
- **Projectgroep of persoon**

U beschrijft hoe de samenstelling van de projectgroep bijdraagt aan de kwaliteit van uw onderzoek of project. Wat is de ervaring van de projectgroep, welke reeds uitgevoerde activiteiten zijn er? Wat zijn de impact en producten geweest vanuit uw projectgroep? Zijn alle benodigde disciplines en expertises vertegenwoordigd in de projectgroep of wordt een deel van de expertise ingehuurd?

Meer informatie over de kwaliteitscriteria vindt u op de ZonMw-webpagina '[Beoordeling subsidieaanvragen](#)' en in de [Procedurebrochure aanvragers](#).

4.5. Prioritering van subsidieaanvragen

Aanvragers worden uitgenodigd op 1 van de thema's een ethisch vraagstuk of dilemma uit te werken of ontwikkelingen binnen een thema te bevragen vanuit de ethiek. Per thema is 1/5 van het totaalbudget van deze ronde beschikbaar. Het streven is om minimaal 1 aanvraag per thema toe te kennen. De prioritering van aanvragen zal gebeuren per thema. Dit wil zeggen dat binnen een thema de aanvraag met de hoogste prioritering toegekend zal worden. Als er geen (honoreerbare) aanvraag binnen een thema is, kan de programmacommissie dit budget aan een ander thema toekennen.

Omdat in deze ronde sprake is van thema's is hiervoor een aanvulling op de beoordelingsprocedure. Dit geldt voor de fase van subsidieaanvragen en dus nog niet in de projectideefase. Voor iedere subsidieaanvraag zal eerst het eindoordeel kwaliteit en relevantie worden vastgesteld. Dit zal ertoe leiden dat de aanvragen een prioriteringscijfer krijgen. Per thema zal er vervolgens gekeken worden of er voldoende budget is om alle aanvragen die op een honoreerbare plaats geprioriteerd zijn, te honoreren.

De uiteindelijke prioritering van de subsidieaanvragen (ten aanzien van kwaliteit en relevantie) gebeurt met behulp van onderstaande matrix. In de matrix weegt relevantie zwaarder dan kwaliteit. Wel dient een subsidieaanvraag minimaal van goede kwaliteit te zijn om in aanmerking te kunnen komen voor honorering.

De onderlinge weging van relevantie en kwaliteit gebeurt aan de hand van de volgende prioriteringsmatrix:

<i>Relevantie</i> <i>Kwaliteit</i>	Ze er re levant	Re levant	La ag re levant
Ze er go ed	1	3	afwijzen
Go ed	2	4	afwijzen
Vo ldo ende	afwijzen	afwijzen	afwijzen
Ma tig	afwijzen	afwijzen	afwijzen
On voldo ende	afwijzen	afwijzen	afwijzen

Wanneer na toepassing van de prioriteringsmatrix het aantal honoreerbare aanvragen het beschikbare budget overstijgt binnen een thema, en er meerdere aanvragen met een gelijke (én honoreerbare) kwaliteits- en relevantiescore zijn, dan geeft de commissie in de ronde prioriteit in deze volgorde aan:

1. Projecten gericht op creatieve en vernieuwende methoden, waarbij buiten de gebaande paden wordt gedacht.
2. Projecten gericht op het betrekken van HBO/MBO bij de uitvoering van het project.

5. Indienen

5.1. Indiening via Mijn ZonMw

Projectideeën/subsidieaanvragen kunnen uitsluitend door de hoofdaanvrager ingediend worden via het online-indiensysteem van ZonMw ([Mijn ZonMw](#)). Sluitingsdatum voor het indienen van een projectidee is **26 februari 2026, voor 14.00 uur**.

Het gehele tijdspad voor deze subsidieronde kunt u [hier](#) zien.

5.1.1. Aandachtspunten en tips bij indiening projectidee

Bij het schrijven van het projectidee houdt u rekening met de volgende punten:

- Het projectidee bestaat uit de in te vullen velden in [Mijn ZonMw](#); maak uw projectidee aan en vul de verplichte velden in.
- In de bijlagen vindt u een aantal belangrijke nadere toelichtingen:

- Voor een uitgebreide toelichting voor het opstellen van uw projectidee verwijzen wij u naar [Bijlage 1 – Toelichting indiening projectidee](#).
- Voor de aandachtspunten die wij u alvast willen meegeven voor een eventuele subsidieaanvraag verwijzen wij u naar [Bijlage 2 – Belangrijke informatie voor de subsidieaanvraag](#).

5.1.2. Aandachtspunten en tips bij het digitaal indienen

- Als u nog niet eerder met Mijn ZonMw heeft gewerkt, registreert u zich eerst als 'Nieuwegebruiker'. Zie voor meer informatie de toelichtingen in Mijn ZonMw en de [Handleiding Mijn ZonMw](#).
- Als gebruiker van het ZonMw-account bent u automatisch de 'Main applicant' en daarmee beheerder van de aanvraag in Mijn ZonMw. U ontvangt daarmee ook alle berichten die ZonMw vanuit het systeem verstuurt.
- Wij raden u aan om, voordat u uw projectidee digitaal indient, een Word-versie van uw projectidee te printen (via Mijn ZonMw) en na te lopen op onregelmatigheden. Vooral als u uw teksten (zoals de samenvatting) eerst in Word heeft opgesteld en vervolgens naar Mijn ZonMw heeft gekopieerd, kan het voorkomen dat sommige leestekens (zoals aanhalingstekens) niet goed worden omgezet. U kunt dit in Mijn ZonMw zelf corrigeren.
- Tevens raden wij u aan om, voordat u het Aanvraagformulier definitief gaat uploaden als PDF-bijlage, deze na te lopen op onregelmatigheden. Bij het omzetten van Word naar PDF kan het voorkomen dat figuren en/of sommige leestekens en symbolen niet goed worden omgezet.
- Als u de maximale totale omvang overschrijdt of tekstvakken overslaat, kunnen wij uw aanvraag niet in behandeling nemen in deze ronde.
- In deze fase mag de aanvraag in het Engels of Nederlands worden geschreven.

Let op! Zorg dat de documenten die u uploadt niet beveiligd zijn. Begrotingen of andere bestanden die ondertekend zijn (bijvoorbeeld met ValidSign) hebben vaak automatisch een beveiliging. Zorg dat u deze eraf haalt vóór u het bestand uploadt, anders kan het systeem het bestand niet goed verwerken. U kunt controleren of uw PDF een beveiliging heeft door het te openen in Adobe Acrobat, op de rechtermuisknop te klikken, naar documenteigenschappen te gaan en dan naar het tabblad beveiliging te gaan. Daar kunt u zien of en hoe uw bestand beveiligd is. U kunt ook de PDF in een browser openen, indien uw bestand beveiligd is komt dit in een balkje bovenin te staan.

5.2. Inhoudelijke vragen

Informatie over de achtergrond, doelstellingen en organisatie van het E&G-programma staat beschreven in de [programmatekst](#) op de ZonMw-website.

Voor inhoudelijke vragen kunt u contact opnemen met: Harald Moonen of Marleen Boomsma, te bereiken via het secretariaat: 070 349 54 64 of via ethiekengezondheid@zonmw.nl.

5.3. Technische vragen

Neem voor technische vragen over het gebruik van het online indiensysteem van ZonMw contact op met de ZonMw Servicedesk: maandag t/m vrijdag van 8.00 tot 17.00 uur, 070 349 51 76, servicedesk@zonmw.nl. Vermeld in uw e-mail uw telefoonnummer, zodat wij indien nodig contact met u kunnen opnemen.

5.4. Downloads en links

Op de ZonMw website leest u meer over:

- [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#)
- [In 10 stappen subsidie aanvragen](#)
- [Wat dien ik in](#)
- [Voorwaarden en Verplichtingen](#)
- [Beoordeling van subsidieaanvragen](#)
- [Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#)
- [Vrijstelling staatssteun](#)
- [FAIR datamanagement](#)
- [Open Access](#)

- [Implementatie en impact](#)
- [Handleiding Mijn ZonMw](#)
- [Participatie en Citizen Science](#)
- [Programmapagina Ethiek en Gezondheid](#)

6. Bijlagen

- Bijlage 1 – Toelichting indiening projectidee
- Bijlage 2 – Belangrijke informatie voor de subsidieaanvraag
- Bijlage 3 – Staatssteun AGVV

Bijlage 1 – Toelichting indiening projectidee

Aandachtspunten bij het opstellen en indienen van het projectidee

- **De aanvraag** voor het projectidee bestaat uit:
 - De in te vullen velden in [Mijn ZonMw](#); maak uw aanvraag aan en vul de verplichte velden in.
 - Schrijf uw aanvraag in het Engels of Nederlands.
- Direct na de sluitingsdatum van de oproep wordt gecontroleerd of uw projectidee aan de gestelde voorwaarden voldoet. Wanneer een projectidee niet compleet is of administratief gezien niet voldoet aan de gestelde voorwaarden in deze oproepetekst, ontvangt u hierover een e-mail. Uw aanvraag wordt opnieuw opengesteld om u gelegenheid te geven een correctie door te voeren. Wij sturen deze e-mail naar het adres van de hoofdaanvrager, zoals aangegeven in de aanvraag. U mag alleen de aangegeven punten corrigeren en verder geen andere wijzigingen aanbrengen in de aanvraag. Hiervoor krijgt u 24 uur de tijd. Wij adviseren u daarom beschikbaar te zijn in de dagen na de deadline van de indiening. Alleen wanneer uw aanvraag aan de voorwaarden voldoet wordt deze verder in behandeling genomen.
- **Begroting:** In het projectidee vragen wij géén uitgewerkte begroting. Het aangevraagde subsidiebedrag in een eventuele subsidieaanvraag mag echter, zonder stevige onderbouwing, niet meer dan 15% afwijken van het bedrag in het projectidee. U houdt daarom bij het budget in het projectidee, voor zover dit van toepassing is bij uw project, ook al rekening met de kosten van het uitvoeren voor een (vroeg) economische evaluatie, voldoende (ervaren) personeel om te ondersteunen bij inzet participatie en verspreiding en implementatie van de projectresultaten, communicatie, gebruik van dataservices, et cetera.
- Op de ZonMw-webpagina [Voorwaarden en verplichtingen](#) vindt u onder 'Positief oordeel METC' informatie over de METC.

Bijlage 2 – Belangrijke informatie voor de subsidieaanvraag⁴

Indien u na de beoordeling van het projectidee op basis van een positief advies wordt uitgenodigd tot het indienen van een subsidieaanvraag, kan het handig zijn om bij het opstellen van het projectidee alvast rekening te houden met de criteria voor de subsidieaanvraag. De oproepetekst voor de subsidieaanvraag is te zijner tijd leidend, maar houd er rekening mee dat wij bij de subsidieaanvraag om de volgende bijlagen/informatie vragen:

- **Literatuur review:** een bijlage met een overzicht van de voor uw studie meest relevante publicaties en eventuele lopende studies, waaruit duidelijk moet worden dat een systematische en brede verkenning van de literatuur en databases heeft plaatsgevonden.
- **Deelnemersverklaringen:** indien van toepassing, toezegging(en) van deelnemende centra/afdelingen, bij voorkeur inclusief het aantal te includeren patiënten.
- **Samenwerking:** in de subsidieaanvraag moet uit de aanvraag en de begroting duidelijk naar voren komen:
 - Met welke partijen samengewerkt wordt. Beschrijf per partij op welke manier deze actief bijdraagt aan het project; dit zijn in elk geval partijen die op de begroting voorkomen als een partij die aanspraak wenst te maken op een deel van de subsidie. Ook partijen die voor eigen rekening en risico actief bijdragen maken onderdeel uit van de samenwerking.
 - Met welke partij(en) een sponsorovereenkomst zal worden aangegaan en wat de in-natura (*in kind*) of geldelijke bijdrage is. Op de ZonMw-webpagina [Subsidies en samenwerking/bijdragen van derden](#) vindt u meer informatie over de verschillende vormen van samenwerken en bijdragen (sponsoring/opdracht) met voorbeeldovereenkomsten als hulpmiddel bij het opstellen van de betreffende overeenkomst en de voorwaarden waaraan de overeenkomst moet voldoen in de daarbij behorende uitleg.
Voor vragen over het opstellen van een overeenkomst met derden kunt u terecht bij de juridische afdeling of de afdeling valorisatie of Technology Transfer Office (TTO) van uw organisatie. ZonMw adviseert u om in een zo vroeg mogelijk stadium deze afdeling te betrekken bij uw aanvraag.
 - Welke partijen worden ingehuurd of indien dit nog niet bekend is, voor welke activiteiten wordt voorzien dat dit door derden zal worden uitgevoerd en de daarvoor te maken kosten (inclusief btw):
Indien een partij niet als samenwerkingspartij wordt opgenomen in de aanvraag, maar (slechts) een (klein) deel van het project zal uitvoeren, kan deze partij worden ingehuurd. Uit de aanvraag en begroting moet tevens duidelijk naar voren komen – indien sprake van inhuur/opdracht – welke partijen worden ingehuurd of indien dit nog niet bekend is, voor welke activiteiten wordt voorzien dat dit door derden zal worden uitgevoerd en de daarvoor te maken kosten (inclusief btw). U neemt in de begroting deze kosten op onder 'other costs'. Zie voor meer informatie en de voorwaarden voor inhuur/opdracht de ZonMw-webpagina [Subsidies en samenwerking/bijdragen van derden](#).
- **Ondertekende toezeggingen voor cofinanciering en/of eigen bijdragen:** indien van toepassing; omdat ZonMw zeker wil weten dat samenwerkende partijen/sponsors van een project zich juridisch hebben verplicht tot de toegezegde bijdrage, is een *Letter of Commitment* per samenwerkende partij/sponsor bij het indienen van de subsidieaanvraag verplicht. Gebruik hiervoor het voorbeeld op de ZonMw-webpagina [Subsidies en samenwerking/bijdragen van derden](#).
- **Contactgegevens** van de IP/Contractspecialist van de bestuurlijk verantwoordelijke organisatie.
- **Verklaring akkoord indiening subsidieaanvraag:** De [Verklaring akkoord indienen subsidieaanvraag](#) moet ondertekend worden door de bestuurlijk verantwoordelijke en de hoofdaanvrager. De ondertekende verklaring kan toegevoegd worden aan de aanvraag in Mijn ZonMw of per mail gestuurd worden naar ZonMw. De verklaring moet uiterlijk één week na indiening binnen zijn.
- Accountantskosten tot een maximum van € 3.500,- mogen bij projecten van € 125.000,- of meer opgenomen worden in de begroting. Door de wijziging van de Algemene subsidiebepalingen ZonMw per 1 april 2022 moet er na afronding van een project van € 125.000,- of meer naast de financiële eindverantwoording ook een controleverklaring van een accountant aangeleverd

⁴ N.B. de vereisten in de uiteindelijke oproep voor de subsidieaanvraag zijn leidend.

worden. Universiteiten en universitair medische centra mogen accountantskosten niet opnemen in de begroting. Met deze instellingen zijn aparte afspraken gemaakt over de vereiste accountantsverklaring. Neem hiervoor contact op met uw financiële afdeling.

- **Gedetailleerde begroting:** er zal een gedetailleerde begroting worden gevraagd.
- **Let op:** van het subsidiebedrag dat u heeft aangevraagd bij de projectidee fase mag in een eventuele subsidieaanvraag, zonder stevige onderbouwing, niet meer dan 15% worden afgeweken; houd daarom bij het budget in het projectidee ook reeds rekening met de kosten van onder andere participatie en verspreiding en implementatie van de projectresultaten, communicatie en kennisbenutting, gebruik van dataservices, et cetera.
- **Indien sprake is van Staatssteun AGVV:** Voeg bij het indienen van de subsidieaanvraag de volgende documenten toe:
 - Ingevulde en ondertekende [verklaring bevel tot terugvordering van staatssteun](#).
 - Ingevulde en ondertekende [verklaring onderneming niet in moeilijkheden](#).
 - Ingevulde en ondertekende [verklaring cumulatie van staatssteun](#).
 - Bij de aanvraag van de subsidie dient vastgesteld te worden of er sprake is van een kleine of middelgrote onderneming. Bij de indiening van de subsidieaanvraag moet daarom de [EU SME Assessment Wizard](#) worden ingevuld. Het formulier mag maximaal 14 dagen vóór indiening van de aanvraag zijn gegenereerd.
- Bij de subsidieaanvraag zal er mogelijk worden gevraagd om [de impactplan](#) benadering gebaseerd op de Theory of Change te gebruiken.

Na eventuele honorering van uw project is het van essentieel belang dat u een aantal financiële, juridische en logistieke zaken goed regelt. Deze zaken moet u voorbereiden. Dit betreft onder andere een METC-goedkeuring, een consortium- en/of sponsorovereenkomst waarin de afspraken tussen u en alle consortiumpartners (dan wel een co-financier) zijn opgenomen. Rond de startdatum van uw project vragen we een invultabel met de (voorlopige) kerngegevens. Meer informatie hierover vindt u op de ZonMw-webpagina [Alles over FAIR-datamanagement bij ZonMw](#).

Bijlage 3 – Staatssteun – AGVV

Om in aanmerking te komen voor subsidie onder de AGVV moet, behalve aan de inhoudelijke criteria van de subsidieoproep, ook worden voldaan aan enkele specifieke vereisten die volgen uit de AGVV. Deze vindt u hieronder.

- ZonMw verleent geen subsidie als het onvoldoende aannemelijk is dat uw aanvraag aan alle definities en voorwaarden van de AGVV voldoet, of als subsidieverstrekking naar het oordeel van ZonMw leidt tot het verlenen van ongeoorloofde staatssteun in de zin van artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.⁵
- ZonMw verleent geen subsidie als de datum van aanvang van de werkzaamheden aan het project of van aanvang van de activiteiten eerder is dan de datum van indiening van de subsidieaanvraag.⁶
- ZonMw verleent geen subsidie aan ondernemingen waartegen een bevel tot terugvordering uitstaat ingevolge een eerder besluit van de Europese Commissie waarbij door Nederland toegekende steun onrechtmatig en onverenigbaar met de interne markt is verklaard.⁷ Voeg bij het indienen van de subsidieaanvraag een [verklaring bevel tot terugvordering van staatssteun](#) ingevuld en ondertekend toe.
- ZonMw verleent geen subsidie aan ondernemingen in moeilijkheden.⁸ Voeg bij het indienen van de subsidieaanvraag een [verklaring onderneming niet in moeilijkheden](#) ingevuld en ondertekend toe.
- Cumulering van subsidies (of andere vormen van staatssteun) voor dezelfde – geheel of gedeeltelijk overlappende – in aanmerking komende kosten, mag er niet toe leiden dat de maximale steunintensiteit wordt overschreden. Indien reeds door een bestuursorgaan of door de Europese Commissie subsidie is verstrekt voor dezelfde – geheel of gedeeltelijk overlappende – in aanmerking komende kosten, dan zal ZonMw slechts een zodanig bedrag aan subsidie verstrekken dat het totale bedrag aan subsidie niet meer bedraagt dan het bedrag dat op basis van de AGVV mag worden verleend.⁹ Voeg bij het indienen van de subsidieaanvraag een [verklaring cumulatie van staatssteun](#) ingevuld en ondertekend toe.

⁵ Artikel 1 lid 5 AGVV

⁶ Artikel 6 AGVV

⁷ Artikel 1, lid 4, sub a AGVV

⁸ Artikel 1, lid 4, sub c AGVV. Financiële moeilijkheden als bedoeld in artikel 2, lid 18 van de AGVV

⁹ Artikel 8 AGVV